

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA LETO 2017

POSŁANSTVO KNJIŹNICE IN NAKUP KNJIŹNIČNEGA GRADIVA

Poslanstvo LKA je skrb za knjiŹniĉarsko dejavnost na obmoĉju obĉin-soustanoviteljic AjdovŹcina in Vipava; na tem obmoĉju Źivi 24.652 prebivalcev. Obmoĉje obsega dno Vipavske doline, gorski masiv Nanosa na severovzhodu ter hribovito obmoĉje Vipavskih griĉev na jugozahodu. Da bi zagotovili prebivalstvu ĉim boljši dostop do knjige in storitev knjiŹnice, je LKA v strateŹkem smislu organizirana v 5 enot: Vipava in Podnanos v obĉini Vipava, osrednja knjiŹnica in izposojevaliŹe Dobravlje v obĉini AjdovŹcina, posebna enota je Potujoĉa knjiŹnica z bibliobusom. Celotna zbirka knjiŹniĉnega gradiva obsega 164.056 enot (knjiŹnega 156.102 enot).

LKA se na zahtevnem obmoĉju skuŹa prilagoditi potrebam prebivalstva in lokalnih skupnosti tako z izborom kot z obsegom gradiva in ustvariti pogoje za enako dostopnost gradiva tudi v oddaljenih naseljih. Temu je prilagojen naĉrt letnega nakupa. LKA sledi kriterijem kakovosti, priporoĉenim razmerjem, deleŹu naslovov publikacij v javnem interesu, aktualnosti in raznovrstnosti gradiva.

Pri tem upoŹteva finanĉno in materialno realnost: prihodki za nakup s strani pristojnega Ministrstva za kulturo (Mk) so se zaradi gospodarske krize zniŹali, Źal pa izpada ni bilo mogoĉe nadomestiti niti s strani soustanoviteljic niti iz drugega vira. Zato je naĉrt nabave 2017 zastavljen tako, da LKA skuŹa doseĉi del ciljev doseĉi z medoddelĉno izposojjo, s tem zagotoviti aktualnost in dostopnost gradiva. Ustanoviteljic – obĉini AjdovŹcina in Vipava – knjiŹnici za leto 2017 zagotavljata nominalno enak obseg sredstev.

Priporoĉeni kriteriji nakupa

LKA pri sestavi letnega naĉrta nakupa gradiva v ĉim veĉji meri skuŹa upoŹtevat priporoĉila stroke o sestavi zbirke in razmerjih pri nakupu gradiva (odrasli-mladina, stroka-leposlovje, letni prirast ...), enako upoŹteva tudi pogoje iz javnega poziva za sofinanciranje nakupa knjiŹniĉnega gradiva s strani Mk.

Med drugim LKA namenja skrb aktualizaciji strokovnega gradiva s podroĉja visokih tehnologij, gospodarstva s poudarkom na znanjih s podroĉja turizma in menedŹmenta, etnologije in sociologije, vkljuĉno z gradivom, ki govori o migracijah in beguncih ter leposlovja v tujih jezikih. Zaĉeli bomo aktualizacijo gradiva s podroĉja raĉunalniŹtva in kibernetike. LKA sistematiĉno dopolnjuje in aktualizira zbirko gradiva s podroĉja staranja prebivalstva, temu posveĉa skrb tudi v letu 2017.

Dopolnjevanje zbirke glede na prepoznane posebne potrebe (informacijske, izobraŹevalne, kulturne raziskovalne) okolja

Obmoĉje je v zadnjih treh letih doŹivelo velik padeĉ zaposlenosti, kar se je odraŹalo tudi v nabavni politiki LKA. Podatki kaŹejo, da se je zaposlenost (jan-avg 2016) poveĉala, obrise dobiva politika soustanoviteljic o vlaganju v podroĉja turizma, ki izpostavlja kmetijstvo, naravno in kulturno dedišĉino, kar bo LKA upoŹtevala. Kljub manjši stopnji nezaposlenosti je ta Źe 10-odstotna, kar se utegne Źe poveĉati zaradi novih steĉajev, kar mora LKA upoŹtevat z vidika ponudbe. Źe naprej bo zagotavljala gradivo in storitve, ki jih uporabniki potrebujejo za obveŹtenost o socialnih in zdravstvenih pravicah. V dolini se poveĉuje Źtevilo tujcev iz drugih kulturnih okolij (begunci, ekonomski migranti, Źtudentje na do- in podiplomskem Źtudiju (UNG - Univerza v Novi Gorici) v AjdovŹcini in Vipavi, kot tudi pogodbeniki proizvajalca letal (usposabljanje, Indija). Konstantno se poveĉuje Źtevilo starejŹih obĉanov. Na obmoĉju deluje 6 osnovnih Źol in 2 gimnaziji (AjdovŹcinam, Vipava) ter vzgojiteljska srednja Źola (AjdovŹcina), v Vipavi in AjdovŹcini delujeta oddelka UNG s poudarjenimi raziskovalnimi cilji na podroĉju biotehnologije, biofarmacije, vinarstva in vinogradniŹtva, raziskovanja stratosfere v povezavi z observatorijem na Otlici, raziskave materialov in drugimi.

Zaznavamo večje zanimanje za preteklo in polpreteklo zgodovino (prva svetovna vojna; ekonomski in socialni pomen nekdanje industrije na Vipavskem, zgodbe posameznih naselij, družin, posameznikov ipd) kar se odraža v obisku dogodkov, ki so povezani z navedenimi področji in kar se odraža tudi v nakupu gradiva.

LKA bo skušala vgraditi v ponudbo nova orodja, ki bodo pritegnila posebne skupine kot so slabovidni, slabo slišiči, in seveda nova gradiva s teh področij.

Razvoj bralne kulture, bralne in informacijske pismenosti

Razvoju branja in bralne kulture namenjan LKA veliko pozornost s pripravo bralnih krožkov in študijskih krožkov, srečanj, projektov za odrasle (Primorci beremo, Beremo v naročju staršev – za starše na starševskem dopustu) in za mlade (Poletavci, Mega kviz). LKA je prisotna v obeh domovih za starejše (Ajdoščina, Vipava), kjer izvaja bralna srečanja in pripravlja prilagojena besedila. Sodeluje z VDC-jem v Ajdoščini in Vipavi, s CIRIUS-om, aktivno sodeluje s ŠENT-om. Sodelovanje širi na človekoljubne organizacije, organizacije mladih in krovno Hišo mladih, v skladu s tem skrbi za nakup gradiva.

V okviru območnih nalog v dogovoru s knjižnicami v severnoprimerški regiji nakupuje tudi podatkovne baze in e-gradivo ter izvaja funkcionalno opismenjevanje na področju elektronske knjige.

Načrt obsega nakupa novega knjižničnega gradiva v letu 2017

Razpored novega gradiva v knjižnični mreži je odraz več dejavnikov: finančnih sredstev, možnosti za nakup gradiva (letni prirast) v skladu s priporočili, od kadrovskih in prostorskih zmožnostih enot v mreži in od odprtosti enot (ki je tudi odvisna od kadrovskih in finančnih možnosti knjižnice in ustanovitelja) in lokacijske dostopnosti.

Razumljivo je, da je nakup novih enot gradiva v času zniževanja sredstev manjši, tako števila naslovov kot števila enot. To je v obsegu nakupa novega gradiva v LKA opaziti že četrto leto. Manjši obseg nakupa in primanjkljaj novega gradiva skušamo uravnovesiti z medoddelčno izposajo, kar seveda zahteva veliko več dela in truda zaposlenih. Ker je preizkušen, se bomo pristopa držali tudi v letu 2017 tako pri obsegu nakupa za posamezne enote kot pri razporejanju gradiva v mreži.

Zaradi daljše odprtosti, središčne lokacije in dostopnosti, kadrovske zasedbe, fonda gradiva, možnosti preverjanja dostopa do gradiva preko Cobiss ... več novega gradiva usmerjamo v osrednjo knjižnico v Ajdoščini – toda praviloma nikoli samo v to enoto, saj skrbimo za primerno zalogo tudi drugod.

V letu 2017 bo Izposojevališče Dobravlje tedensko odprto uro in pol več, torej v skladu z Uredbo o osnovnih storitvah. Urnik bo spremenjen z decembrom 2016 in javno objavljen z obratovalnim časom 4 ure tedensko. S tem bo LKA naredila korak več za enakomerno dostopnost.

Podatki o stanju knjižnične mreže

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva	Delež	Odprtost / ur na teden ¹
LK AJDOVŠČINA	13512	93765	57	49
LK VIPAVA	4211	24622	15	13,5
LK PODNANOS	1394	13600	8	5
LK POTUJOČAKNJIŽNICA	16100	25380	16	14,5
LK DOBRAVLJE	790	6689	4	4

¹ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03) v svojem 13. členu opredeljuje minimalni obseg obratovalnega časa knjižnice, ki je za posamezno vrsto knjižnic:

- osrednja in osrednja območna: 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,

- krajevna knjižnica: 4 ure tedensko (do 2000 prebivalcev), 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev), 4 ure dnevno, 5 dni v tednu (nad 6000 prebivalcev).

Priporočila o obsegu nakupa po zvrsteh ter zastopanost gradiva po vrsti, obliki in dostopnosti

LKA se okvirno drži priporočil o razmerjih gradiva glede namena in zvrsti. Sestavo zbirke v skladu s priporočili bo dosledno uresničila v osrednji knjižnici z najdaljšim odpiralnim časom in drugimi primerjalnimi prednostmi, ki zagotavljajo, da gradivo kroži v čim večjem obsegu. Toda razmerja bomo skrbno spremljali in se priporočilom skušali čimbolj približati oziroma jih zadržati.

Preglednica 2: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na zvrst

Priporočeno	Stroka 60%	Leposlovje 40%	Skupaj 100%
Načrtovano	58%	42%	100%

Preglednica 3: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na namen

Priporočeno	Mladina 25-30%	Odrasli 70-75%	Skupaj 100%
Načrtovano	29%	71%	100%

Predvidena razporeditev gradiva v mreži

Organizacijska enota	Načrtovani nakup	Delež	Odprtost / ur na teden ²
LK AJDOVŠČINA	3642	56	49
LK VIPAVA	1041	16	13,5
LK PODNANOS	520	8	5
LK POTUJOČAKNJIŽNICA	1041	16	14,5
LK DOBRAVLJE	260	4	4
SKUPAJ	6504	100	

Elektronska knjiga

LKA sodeluje v skupnem založniško-knjižničarskem projektu BIBLOS od samega začetka. V letu 2016 je v skladu z načrtom pripravila delavnico za zaposlene in več delavnic za uporabnike s ciljem povečati zanimanje za to obliko knjige. Popularizirala jo je tudi v lokalnem tisku. V letu 2017 bo aktivnosti nadaljevala in v ta namen kupila še nekaj bralnikov. Osvežila bo usposabljanje za zaposlene in pred poletjem znova pripravila delavnice za uporabnike. LKA bo kupila 200 naslovov e-knjig.

Odstopanja od strokovnih priporočil, zastopanost publikacij v javnem interesu, zastopanost založb, kakovosti in aktualnosti naslovov

V letu 2017 pričakujemo obseg finančnih sredstev na enaki ravni kot v letu 2016. Manjši obseg bo prinašal težave pri doseganju priporočil glede razmerij in števila naslovov ter enot gradiva. Kot je poudarjeno, pa bomo dostopnost in raznovrstnost gradiva skušali ohranjati z medoddelčno izposajo oziroma preusmerjanjem gradiva iz enote v enoto.

Do odstopanj v razmerju stroka – leposlovje prihaja še zaradi manjše ponudbe strokovnega gradiva ter akcij in popustov založnikov. Nesorazmerja skuša LKA odpraviti proti koncu leta, ko ugotavlja,

² Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03) v svojem 13. členu opredeljuje minimalni obseg obratovalnega časa knjižnice, ki je za posamezno vrsto knjižnic:

- osrednja in osrednja območna: 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,
- krajevna knjižnica: 4 ure tedensko (do 2000 prebivalcev), 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev), 4 ure dnevno, 5 dni v tednu (nad 6000 prebivalcev).

koliko sredstev je mogoče dodatno usmeriti v nakup gradiva iz lastnih virov (lastni prihodki), kjer sicer dajemo v ospredje nakup za potrebe projekta Primorci beremo.

Knjižnica skuša doseči zastopanost publikacij v javnem interesu v priporočenem obsegu, enako tudi zastopanost založb, kakovost in aktualnost naslovov. Deleži zaradi manjšega obsega sredstev lahko občasno nihajo, toda doseganje priporočenih deležev načrtujemo tudi vnaprej.

Povezovanje knjižnice v okolju s ciljem utrjevanja bralne pismenosti in širjenja bralne kulture

LKA uspešno izvaja medknjižnično izposajo v sodelovanju s knjižnicami v severnoprimerški regiji, aktivno in dobro sodelujemo s šolskimi knjižnicami z našega območja pri izposoji gradiva za njihove obšolske projekte, ki presegajo redne šolske programe.

Knjižnica opozarja na svoje zbirke in dejavnost skozi organizacijo dogodkov, predstavitev, projektov, študijskih krožkov in skozi različne oblike sodelovanja z drugimi knjižnicami, šolami, društvi in lokalnimi skupnostmi. Aktivnosti bo nadaljevala tudi v letu 2017.

Datum:

7. 11. 2016

Podpis odgovorne osebe in žig:

Artur Lipovž, direktor